

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Str. Șaguna 8

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 120 Lei. — Pentru străinătate un an
900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vineria.

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză.
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Tele-
graful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

„Frăția Ortodoxă Română“

— Organizarea pe eparhii —

Mirenii creștini ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș, în același gând și cu unanimă însuflețire, au așezat temelile asociației „*Frăția Ortodoxă Română*“ în sfânta zi de 5 Martie 1933.

Solie bine glăsuitoare s'a trimis atunci către toți credincioșii mitropoliei ardeleni, în convingerea tot mai clară, că rezidirea sufletească a neamului reclamă conștiința și devotata împreună lucrare a fiecărui credincios luminat al sfintei noastre biserici.

Asociația creștină, înființată în Dumineca ortodoxiei din anul când se împlinesc 19 veacuri dela sosirea „*plinirii vremilor*“, și-a început activitatea cu binecuvântarea înalților noștri Ierarhi, purtătorii de grijă ai întregului nostru așezământ religios și de neam, și datorii de orientări pentru atitudinea acestei societăți menite să fie începutul epocii de înnoire a vieții religioase și naționale a întregului nostru popor.

În adunarea dela Cluj s'a afirmat în mod strălucit *solidaritatea* între intelectualii mirenii și cler în scopul înfăptuirii unei opere mărețe constructive

și pătrunse de duhul evangheliei lui Hristos.

Avem întemeiată speranță că fiecare bun ortodox și bun român va continua să dea concursul său prețios „*Frăției Ortodoxe Române*“, chemate să afirme ideea creștină ortodoxă în toate ramurile vieții noastre naționale.

Impunătoarea adunare dela Cluj a ales, prin aclamație, comitetul de conducere al asociației, ear după închiderea adunării s'a constituit *comitetul de direcție*, având ca membri pe dnii: *Sextil Pușcariu* președinte, *Ion Mateiu* secretar general, *Valer Moldovan*, *Silviu Dragomir*, *Victor Stanciu*, *Gheorghe Bogdan-Duică*, *Dr. I. Popp*, *Prof. Dr. Marius Sturza*, *Dr. P. Liuba* și *Eugen Beșa* casier.

În conformitate cu dispozițiile stabilite în statutele asociației „*F. O. R.*“, urmează acum ca în fiecare eparhie a mitropoliei noastre ardeleni să se constituie *Secția eparhială*, cu membri înscriși ca: fondatori, pe viață, activi și ajutători, conform aceluiași statute. După informațiile ce deținem din locuri competente, vor fi convocate, în orașele de reședință

ale eparhiilor, mari adunări, în scopul constituirii *secțiilor eparhiale*, alegându-și președinte, secretar, membri în comitet și cenzori, și îndrumând activitatea lor potrivit scopurilor societății.

La noul semnal de chemare, intelectualii ortodocși din toată mitropolia, sprijinitori și înțelegători ai năzuințelor de conlucrare la consolidarea țării și dornici pentru binele bisericii și al credincioșilor ei, vor avea prilejul de-a inaugura acțiunea de însănătoșire morală și de încheiere socială, sub scutul credinței străbune, în toate orașele de reședință ale episcopilor noastre.

Cel Atotputernic să binecuvinteze toate aceste strădanii și jertfelnicii ale fiilor Săi!

Cine să împledească un nou război? Fruntașul politic englez, dl Lloyd George, a ținut zilele acestea o cuvântare la adunarea consiliului național al bisericilor evanghelice libere din Anglia. Dsa a arătat că războiul economic de azi între popoare este fără seamăn, și că acest război nu face altceva, decât pregătește adevăratul război. Pacea, după părerea dlui Lloyd George, este atât de primejduită, încât nevăzând alt mijloc de a împiedeca războiul, crede că *bisericile* din toate țările creștine ar trebui să convoace un congres general pentru a opri izbucnirea războiului.

Viața religioasă morală în parohii

(=) În șirul de lămuriri, orientări și stăruitoare îndemnuri, cu raport la activitatea pastorală a preoției din Arhiepiscopia noastră, înregistrăm de astădată instrucțiunile, date dela centru, privitoare la *viața religioasă morală din parohii* în timpurile refacerilor de astăzi. Eată o temă dintre cele mai frumoase și mai bogate.

Se cere anume cucerniceii preoției o descriere fidelă și precisă a felului în care se desfășoară astăzi: *viața religioasă în parohie și viața morală în familie*, pătrunderea lor în pătura turmei cuvântătoare, atitudinea credincioșilor față de autoritățile locale, curentele și factorii ce împiedecă viața lor religioasă, *modul de-a îmbunătăți condițiile generale ale vieții morale*, progresul sau regresul în viața morală, — și alte puncte necesare unui tablou cât mai complet, real și serios al stărilor religioase morale din parohie.

Pentru alcătuirea acestui grăitor tablou, care are să fie neapărat înaintat cel mai târziu la *Dumineca Mironosfelor* din anul curent, trebuie o muncă făcută *pe îndelete*, nu graba înjghebării din ultimele momente.

FOIȘOARA

Două congrese religioase

— 6 Martie 1919—5 Martie 1933 —

În 6 Martie 1919 sa deschis în Sibiu primul congres al clerului ortodox din Mitropolia Ardealului. Era o solemnă atmosferă religioasă, caracteristică rarelor momente istorice, care împregnează destinelor omenirii viziuni neuitate.

Scaunul mitropolitan era vacant.

O stăpânire seculară orgolioasă încetase deodată cu prăbușirea monarhiei habsburgice.

În acel congres memorabil s'au afirmat niște convingeri hotărâte: că această Biserică strămo-

șască nu este un fel de departament de stat, de pildă cum este armata sau poliția, ci este o societate milenară, instituită de Dumnezeu, care nu-și datorește existența faptului, că din întâmplare e încadrată în constituția țării.

Țara cea nouă era încă plâpândă și granița dela Predeal și dela Turnu-Roșu abia se desființase. În Sibiu era adăpostit Consiliul Dirigent.

Dacă scaunul mitropolitan n'ar fi fost vacant, poate că congresul ar fi așternut o petiție cu dezideratele preoției. Secretarul general al congresului preoțesc, actualul nostru Arhiepiscop și Mitropolit a înțeles să fixeze în acest congres un larg program de idei conducătoare, având la temelie principiul autonomiei și al

renașterii religioase. Prin acest program biserica noastră cu o constituție de caracter defensiv s'a transformat într-o biserică misionară.

Termenul *autonomie* a devenit o sperietoare permanentă pentru politicienii de mai târziu, neobișnuiți să vadă în biserică cea dintâi instituție națională a neamului, care se identifică cu statul în opera lui de consolidare internă.

Biserica a ajuns din an în an tot mai strămtorată. Bun e Dumnezeu, dar înțelegându-se criza financiară, avem temere justificată că într-o bună zi vom ajunge la separare completă a bisericii de stat. Centrele eparhiale nu vor mai dispune de slujbași nici câți are astăzi o prefectură de județ sau o percepție.

Dar în vreme ce *autonomia* a fost mereu lovită, în schimb însă activitatea spirituală, teologică și misionară în sânul clerului și-a completat programul stabilit în Congresul dela Sibiu și înfruntând toate adversitățile se desfășură biruitoare, realizând progrese îmbucurătoare. Activitatea cercurilor culturale, catehizația în școală și înființarea societăților religioase: Oastea Domnului, Sf. Gheorghe și opera misionară sânt dovezi că preoția noastră nu se descurajează.

Sânt însă funcțiuni sociale, care nu depind de aprobarea sau neaprobarea mediului înconjurător.

Biserica însă nu-și poate valida elanul său decât într'un mediu înțelegător, care simpatizează cu ea,

Pregătit prin îndrumări potrivite dela locuri superioare, și înțelegător al nevoilor tuturor enoriașilor săi, cucernicul preot, deși năpădit de asprimea grijilor vremii, dar conștient de îndatorirea adevăratului slujitor al altarului, nu va ascunde talantul în pământ, ci va căuta să dea seamă cât mai exactă despre părțile bune sau defectuoase ale vieții religioase-morale a păstoriților săi, și va întocmi, la vreme, raportul amănunțit ce i s'a cerut, indicându-i-se cu prisosință drumul de urmat în plămădirea lui.

Opera pastorală, croită în ccest chip, continuată cu toată râvna, întregită și desăvârșită sistematic, va fi însoțită, în scurt timp, de rezultatele cele mai fericite și neînchipuite.

Pătrunsă de conștiința mereu deșteaptă a misiunii preoțești, munca zi de zi, a preotului în mijlocul poporului, are să susție și să întărească legăturile credincioșilor cu biserica și cu duhul ei. Și atunci țara noastră n'are să ajungă soarta tristă a țărilor unde biserica n'a manifestat îngrijire de ajuns în multele necazuri și în trebuințele sufletești ale creștinilor.

Ear activitate pastorală, cât mai temeinică și neîntreruptă, se impune cu deosebire în epoca sbuciumărilor actuale, când valorile spirituale se subordonează zilnic celor materiale.

Trăim momente hotărâtoare în evoluția sufletească a mulțimii: le vom lumina prin îmbinarea vieții cu religia creștină și cu adevărurile ei.

Ziua sădirii pomilor. Ministerul instrucțiunii și al cultelor a fixat ziua sădirii pomilor la 6 April c. pentru școalele primare, profesionale și secundare. Casa pădurilor și ministerul agriculturii vor pune la dispoziție pueții necesari. Cu acest prilej se vor face la toate școalele lecții despre pomi, păduri și grădini; se vor ține șezători și conferențe demonstrative pentru public și se vor organiza expoziții.

Problema spirituală a societății e problema socială a bisericii. În biserică sânt depozitate experiențele sacre ale trecutului și are o intuiție specială a factorului permanent nealterat de sgura vremelnice. Deteriorarea moralei publice și a moravurilor vulgare, ne silesc să restabilim strălucirea bisericii noastre strămoșești. Fie ca noul congres dela Cluj să însemneze o eră nouă de fapte și de realizări.

Congresul religios dela Sibiu din 1919 a anunțat un program din partea clerului. Dar mireni abia după 14 ani s'au văzut îndemnați să-și afirme voința de a îndorsa programul renașterii în mod solemn și practic. Confesiunile conlocuitoare și-au mobilizat oștirile mirenești. Mireni noștri își aduc aminte, cum sub steagul bisericii s'a câștigat cea mai însemnată biruință a sufletului etnic pe vremea păstoririi mitropolitului Șaguna.

Conferențe

organizate în cadrele „Frăției Ortodoxe Române“

În sala „Vasile Pârvan“ a universității clujene s'au inaugurat Duminecă, la ora 11 a. m., conferențele organizate de „F. O. R.“

A vorbit profesorul universitar, dnul Valer Moldovanu, despre Principiile fundamentale ale organizației bisericești de astăzi.

Conferențiarul a constatat, că unificarea bisericii ortodoxe române s'a făcut în conformitate cu sfintele Canoane, cu constituția țării și cu duhul Evangheliei. S'a acceptat, cu mici modificări, „Statutul organic“ din 1868, opera neperitoare a marelui Șaguna.

Acest statut s'a bazat pe trei principii fundamentale: al autonomiei, al constituționalismului și al ideii democratice.

Biserica nu-și poate împlini misiunea, dacă nu dispune singură de căile ce trebuie să le urmeze în acest scop, iar statul trebuie să o sprijinească, ne-amestecându-se în cauzele spirituale. Legea din 1925 acordă bisericii ortodoxe române dreptul de a-și reglementa, conduce și administra, prin organele proprii, toate interesele, sub supravegherea statului, la fel cu statutul lui Șaguna. Afirmatia, că dispozițiile statutului organic, marile Șaguna le-ar fi luat dela protestanți, e falsă. Însăși hotărârea marei adunări din 15 Mai 1848, care pretinde pentru biserica românească egalitate de drepturi cu celelalte biserici, și dreptul de liberă alegere a episcopului, spulberă astfel de afirmații. Tot astfel, congresul național din 1863—1864 cere pentru biserica noastră dreptul de a-și administra și conduce afacerile culturale și fundamentale.

Constituționalismul a fost o cerință a vremii; deaceia Șaguna a combătut din toate puterile orce absolutism. El a adoptat sistemul reprezentativ și principiul colectivității.

Biserica ortodoxă română este ierarhică, iar ierarhia ei e de ori-

gine apostolică. Toate chestiunile de natură pur dogmatică au fost rezervate exclusiv ierarhiei, credincioșii având să-și spună cuvântul numai în cele administrative. Dacă aceste principii n'ar fi fost canonice, Șaguna nu le-ar fi adoptat, pentru că el n'a fost numai un mare mitropolit, ci și un tot atât de mare canonist.

Principalul merit al statutului șagunian e punerea în aplicare a sufragiului universal în timpul, când în toate ținuturile locuite de români se practicau sisteme electorale privilegiate și censitare. Numai biserica ne poate da ideea justă a egalității democratice.

Biserica ortodoxă română, totdeauna tolerantă, se poate mândri ca și în punctul democrației este mai aproape de învățăturile lui Isus Hristos. —

Asistența numeroasă a primit cu aplauze călduroase această conferință a dlui V. Moldovanu.

Cum este întâmpinată „F. O. R.“

— Voci de presă —

Constituirea asociației „Frăția Ortodoxă Română“ este comentată, cu deosebit interes și pricepere, în coloanele foi bisericești culturale *Legea Românească* dela Oradea. Prim articolul său „Calea, Adevărul, Viața“ sfârșește cu următoarea apreciere:

Inițiativa dela Cluj se înșirue cu vrednicie în rândul și în continuarea unor străbune tradiții ale bisericii noastre. Acelaș spirit al bisericii noastre strămoșești, care a făcut din Voevodul dela Suceava un „atlet al creștinătății“, din un Brâncoveanu un martir al credinței străbune, din mitropolitul de viță domnească, Movilă, un martor al vitalității ortodoxiei din vremea sa, ear din marele mitropolit Șaguna autorul unei organizații salvatoare de limbă, lege și naționalitate, inspiră și strădaniile intelectualilor ardeleni de azi de a face din ortodoxia noastră cea mai activă forță a vieții noastre naționale.

CRÎȘCIOR

Să nu cumva să te-audă localnicii că zici satului lor: Crîșcior; se supără foc. Le aduce aminte de necazurile de demult, de renețării mai răi decât dușmanii. Îți pomenesc îndată de Kristyory Mihály, român de origine, «d'ai noștri», ajuns pretor în preajma anului 1848, n'a fost altul mai înverșunat împotriva foștilor frați de sânge decât el. Nu e vorbă că și-a luat răsplata streangului, când focul s'a întetțit.

Crîșcior, dimpotrivă, sună alinaător, draguț; e legat de Crîșul încă feciorelnic, sglobiu, căci abia a ieșit din Strâmba, muntele care se vede în fundul văii, când te-ai ridicat până aproape de biserică. La Crîșcior, Crîșul alb face un cot strâmt, apucând cătră apus, pe lângă Brad, orașel tihnit, cu case bine zidite în mijlocul livezilor mari.

Poporul Românesc (dela 16 l. c.) din județul Ilfov, cere ca acțiunea „Frăției“ să nu se mărginească numai la credincioșii din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramurăș, ci să se întindă peste întreg cuprinsul țării. „Această asociație, — scrie confratele din Ilfov — se naște la un ceas hotărâtor pentru viața bisericii noastre strămoșești. Hărțuită pretutindeni de vânturi vrăjmașe, neglijată până la uitare de cârmuitorii înveninați de politica nenorocită și pătimasă în fața căreia nimic nu mai rămâne curat, biserica noastră ortodoxă, păstrătoarea ființei neamului prin toate vitregiile vremurilor, trebuie să se ridice și să ajungă la mândria ei de altă dată“.

Gazeta Hunedoarei, dela Deva, în Nrul său din 18 l. c.:

Preocupările lumii materialiste sânt sgduite astăzi de ivirea unui curent de însănătoșare morală, venit din Ardealul nostru iubit, care privește cu ochii uimiți, scăldați în lacrimile bucuriei și ale fericirii, mișcarea regeneratoare a intelectualilor și arhierilor, de-a îndruma din nou mulțimea înspre focarul sfânt al bisericii, ocrotitoarea de veacuri a oprimaților români nevinovați, cari au vărsat atâtea lacrimi și sânge de-alungul calvarului durerii și a suferinței.

„Frăția Ortodoxă“ este uriașa regroupare a forțelor care pășește cu pas energic, îndemnând poporul să se unească în jurul bisericii, la adăpostul credinței.

Români creștini, deschideți-vă larg sufletele voastre și să pătrundă aerul binefăcător al razelor divine. Aruncați perdeaua uitării peste trecutul împotmolit în noroiul necredinței și reîncepeți viața voastră de fii adevărați ai lui Hristos!

Renașterea dela Cluj, în Nrul din 19 l. c., scrie despre adunare:

Sânt ani de zile de când nu s'a mai produs un eveniment istoric, atât de mare și de impresionant, prin proporțiile lui excepționale. A fost o retrăire a vremilor eroice de altă dată, când cărturari și popor, în frunte cu Arhieriei lor, își înfră-

Crîșciorul pare că desparte două ținuturi deosebite. Dela el în sus e muntele, cu viață mai aspră, cu văi mai înguste, cu drumuri mai ponorate. În jos e valea surâzătoare, largă, împrejmuită cu sate bogate, trase mai la o parte de pământul neted.

Dar mai e ceva. Până când ajungi la Crîșcior, pornind dela Brad, abea după câțiva kilometri, lași pe partea cealaltă a apei, unul din cele mai zgomoioase centre din România toată. Zi și noapte aici nu se mai odihnesc pilugii de fontă, măcinând piatra, doar doar o vor sili să dea mercurului ce-i stă'n cale, cel din urmă fluturaș de aur. Cu grea caznă se mai capătă metalul nobil, cătră care se întind milioane și milioane de brațe, tremurând de emoțiune, de lăcomie, ori nerăbdare.

De n'ai ști de mai înainte că drumulețul ce se abate pe puntea de peste Crîș, duce la Gura Berzei, cu

teau inimile în flacăra sfintelor idealuri de luptă și de mântuire.

Prin revenirea fericită la această tradiție minunată, Ardealul își afirmă cu hotărâre credința nesgduită, că sănătatea și fericirea statului românesc nu e posibilă decât pe temeliile religioase ale bisericii noastre naționale.

Spiritualitatea ortodoxă trebuie să domine toate frământările vieții publice și particulare. Eată crezul salvator, mărturisit țării întregi, în atmosfera de solemnitate biblică a neuitatului sobor național dela Cluj.

In Neamul Românesc din 19 Martie, ia cuvântul iscusitul scriitor, dl Al. Lascarov Moldovanu, care spune:

„Dela început, laicii s'au pus, cum se și cuvenea, sub ascultarea și oblăduirea bisericii ierarhice.

La adunare deci, au fost fafă toți prelații ardeleni, la care s'a adăugat și Primatul țării.

Și nu numai că au fost prezenți, dar toți au ținut să-și spună cuvântul, limpede, răspicat și cu căldură, ca în vremurile cele bune ale Ardealului de odinioară.

Ierarhul Ardealului însă, bunul și credinciosul mitropolit Bălan, a dominat adunarea prin marele său discurs. Conștient de toate țelurile urmărite, cunoscător al materiei cum nimeni altul, având o «doxie» și un duh din cele mai deosebite, mitropolitul Nicolae a rostit un discurs care va rămânea în paginile cărții de aur a bisericii noastre ortodoxe.

Dupăce reproduce părți din vorbirea Mitropolitului, autorul termină:

«La sfârșit înțeleptul Ierarh face o caldă chemare către straturile alcătuitoare ale nației dela profesorul universitar până la paznicul țarinei, — o chemare atât de puternică, în cuvinte atât de emoționante, — încât, cu adevărat, avem impresiunea puternică a coborârii Duhului Sfânt asupra acestui vrednic arhieru al lui Isus».

Viitorul, revistă bisericească și didactică, în Nr. 5 din a. c., consacra mai multe coloane mișcării poraine la Cluj. Sub titlul «Frontul creștin ortodox român»,

directorul revistei, prof. Boroianu, scrie: „Nu-i zic front ortodox ardelean și bănățan, pentru că nu cunosc decât o singură biserică ortodoxă română ori în câte circumscriptii mitropolitane și episcopale ar fi împărțită. Și nu-i zic așa ca să nu-i micșorez însemnătatea actului, deși «Frăția ortodoxă» apare ca o asociație a intelectualilor din Ardeal și Banat.

„Importanța actului însă rămâne și va crește în istoria vieții bisericii ortodoxe române un pas hotărâtor față cu acțiunile pe față și ascunse ale tuturor defaimatorilor sfintei noastre biserici.

„Că „Chemarea” a plecat dela Cluj, nu importă. Nu considerăm motivele. Putea veni ori de unde. Suferințe au fost peste tot. Și încă sânt destule. Recunoaștem însă că acei cari au luat inițiativa, au merit pentru aceasta și istoria noastră bisericească îi va menționa cu laudă întotdeauna, dacă roadele vor fi așa cum le dorim. Eu, și ca mine, cred, toți câți trăim azi, le aducem prinosul nostru de recunoștință. Toți câți sânt români creștini ortodocși, vor intra în asociația „Frontul creștin ortodox”, căci toți avem, datorita de a face zid de apărare al credinței noastre.

„Convinși că toți vor forma un bloc, avem convingerea că biserica ortodoxă română și-a creiat un organism distins și capabil de a apăra și ajuta în orice împrejurare.

„Ținerea bisericii noastre la însemnătatea și rolul ei, va fi ținerea și ridicarea neamului nostru”.

Articolul «Pentru lumină», semnat de Pr. Ec. Gh. Comană, în aceeaș revistă, spune:

„Și proporțiile mișcării, și valoarea reprezentativă a participanților, și substanța ideologică ce a format planul pe care s'au mișcat preocupările «For»-ului, sânt dovezi, de ce se poate face în țara noastră, cu hotărâre și cu dorința sinceră de a sluji Domnului, iar nu din alte mobile sufletești. Fără în doială mișcarea începută acolo, trebuie generată.

odinioară. Doar că acoperișurile caselor s'au prefăcut. Căciulele țuguete de fân des bătut, n'au rămas de cât la grăjduri, rar la vre-o casă, la care s'a păstrat mai îndelung vatra sărăciei.

Totuș dealurile de piatră roșie, arse de soare, spălate mereu de ploii, au împins pe mulți din Crișcior, ca și pe cei mai departe, din Zdrapți, București și chiar Mihăleni, să părăsească munca de zi pentru munca mai grea, dar mai asigurătoare uneori din întinericul minelor.

La ceasul schimbului de lucru nu rar întâlnești pe minierul supt de lipsa luminii, târându-se către mină. Nu și-a schimbat îmbrăcămintea. Îl vezi că e autohton. Atâta numai că în loc de sapă ori coasă, leagănă în mers nelipsitul felinar al minierului, la lumina căruia, în măruntaele pământului, caută scipirea irizantă, ademenirea de fiară, a broboanei de aur.

În Crișcior, mai bine de cât ori

„Discursul I. P. S. Mitropolit al Ardealului este o capodoperă de elocvență și o sguduitoare exprimare a științei religioase-naționale a neamului”.

Probleme, fapte, comentarii

Lumea Nouă, revista lunară de sub direcția dlui Mihail Manoilescu, desfășoară, de un an de zile, o bine gândită activitate de luminare și de pedagogie publică. Munca celor grupați în jurul acestei reviste este închinată cu succes acestui proces de lămurire.

Între punctele care fac parte din crezul revistei Lumea Nouă, directorul ei subliniază, chiar din primul număr (April 1932), următoarele: *E convingerea noastră profundă că nici o prefacere nobilă nu se poate face în viața omenirii în afară de creștinism, ear pentru noi românii în afară de creștinismul nostru ortodox.* „Numai prin creștinism se pot întări oamenii pentru misiunile atât de grele care-i așteaptă într-o societate în plină transformare, în care amenințarea de a-i smulge din confortul și liniștea materială, nu poate fi compensată decât prin mulțumirile sufletești supreme, al căror secret îl păstrează încă și-l va păstra totdeauna creștinismul. Ear pentru poporul nostru, socotim că cea mai mare binecuvântare a istoriei sale este ortodoxismul, care i-a îngăduit să-și desvolte o fire, un temperament și un caracter reprezentând valori umane superioare celor crescute la umbra comunității catolice de-alungul atâtor secoleri fericiți, de popoarele apusului”.

În numărul următor, aceeaș revistă continuă să se ocupe, în două articole, cu probleme bisericești. În articolul: *Gânduri despre starea bisericii românești în statul laic*, autorul, dl Mircea M. Vulcănescu, arată că statul laic prezintă o neînțelegere fundamentală a trebuirilor bisericești, și că se impune prin urmare o revizuire a raportu-

rilor dintre stat și biserică. Creдем, împreună cu oratorul, că se vor găsi oameni cari să înțeleagă necesitatea acestei revizuirii; ear „dacă nu se vor găsi, tot nu vom desnădăjdui: pentru că nepătrunse sânt căile Domnului, și soarta bisericii Lui nu stă numai în mâna oamenilor”. Al doilea articol, semnat de doamna Elena Manoilescu, aduce, în general, nimerite observări asupra felului de a preda religia în școalele din țara noastră.

Un număr mai nou din revista Lumea Nouă (Nrul 2 din Febr. 1933) se deschide cu articolul *Ortodoxismul nostru*, de Mihail Manoilescu, articol scurt și marcant, care adâncind din nou una din părțile crezului celor grupați în jurul publicației, constată că într-o epocă de mare decadentă, „singura nădejde de a mai păstra și de a reînvia omenescul din om, stă într-o recucerire a societății de către creștinism”. A încerca reconstruirea socială și morală a unei țări în afară de religie, este o imposibilitate: „românismul este prea profund ortodox în structura sa sufletească, pentru ca să-și poată da o altă bază etică, decât aceea a ortodoxiei”.

Politica de stat ce o preconizează autorul articolului, este aceea care ni-ar da cel mai mare prestigiu cu puțință pentru biserica ortodoxă română. —

Astfel de mărturisiri și constatări s'au făcut înainte de întemeierea societății „Frăția Ortodoxă Română”. Fie ca acum, după ce ea a luat ființă, adevărul propovăduit de valoroasa revistă a dlui Mihail Manoilescu să-și croiască drumul tot mai larg și mai departe în lumea nouă și mai bună, spre care năzuim cu încredere, hotărâre și entuziasm.

Anuarul Comisiunii Monumentelor istorice, secția pentru Transilvania, pe anul 1930-1931, Cluj, tipografia „Cartea Românească”, 1932. — Un volum de 316 pagini. Preț 120 Lei.

Comisiunea aceasta, înființată în 1921 și pusă dintru început sub conducere pricepută și devotată a dlui profesor universitar Alexandru

minele cele mai sistematice de aur din țară, nimic nu te-ar face să crezi viața intensă de pe un petec de loc. Natura are și ea câte-odată ale ei gesturi de ironie. Liniștea plaiurilor face să se peardă zgomotul pilugilor. N'auzi decât răsuflarea răbufnată a dinamurilor, care îi pune în mișcare. Verdele arborilor din zăvoi acopere gura minelor și locul de forfotă omenească. Cel mult te întrebi ce caută hornul înalt, răsărit ca un stâlp în deschiderea văii.

Natura e stăpână; liniștea ei predomină.

Aurul e înăuntrul pământului; fug oamenii după el să-l scoată la față. Majoritatea însă a rămas la aurul din afară, plămădit din căldura soarelui și truda pământului; nici acesta nu se poate căpăta totdeauna prea ușor.

De aceea Crișciorul nu s'a schimbat mult din ceeace trebuie să fi fost

care alt sat din Ardealul sbucumut, bisericile, îngrămădite la mijloc de deal în jurul școlii, prin starea lor dovedesc cât de nestatornice și subrede sânt unelțile omenești de a distruge până și credința.

Într-o parte stă cu totul în ruină, fără tencuială și acoperiș, biserica romano-catolică. E cea dintâi care s'a dat repede bătută. N'avea ce căuta pe meleagurile acestea. Mai încolo, biserica reformată e gata să se aplece. Casa parohială de lângă ea arată încă semeția legată de puterea samavolnică, trecătoare. Între ele, strălucind cu îmbrăcămintea simplă a varului curat, stă biserica ortodoxă, reprezentanta credinții blăstinate, neclintită din loc cu toate loviturile din vremuri. În mijlocul unei pajști verzi, împrejmuită cu zid scund de bolovani, cu turnul ca o prispă masivă, pare că glăsuiește: *Aici am fost, aici am rămas.* Temelia a crescut în inima pământului, de nu

mă poate nimeni și nimic clinti din loc».

Fără să vrei, privind-o mai îndelung, îți amintește de ciobanul care sta ceasuri întregi sprijinit în băță, privind zarea largă a plaiurilor muntoase. În jurul lui s'a rostogolit val peste val. El a rămas neclintit la locul de baștină al străbunilor.

Biserica e interesantă însă și din punct de vedere artistic. De sub cojile de var, s'au desgropat picturi vrednice ca să oprească'n loc, fie pentru vechimea lor, fie pentru tehnica și coloritul lor. Stau acoperite de peste 400 de ani, mai vechi de cât unele dintre picturile din Bucovina. Atâta expresiune mistică, atâta putere de credință se trădează din trăsăturile simple ale chipurilor, în cât dacă nu s'ar găsi pe pereții bisericii din Crișcior, ci pe acel al unei Santa Maria oarecare, ar fi stras de sigur pentru mai mult timp privirea și gândurile vre unui istoric al artei, poate tocmai prin con-

Lapedatu, a rezolvit, în zece ani încheiați de activitate laborioasă, o sumă de probleme, — unele chiar de cea mai mare însemnătate, — pe lângă toată criza financiară ce ne compleşte.

Unul dintre meritele de frunte ale Comisiunii este faptul, că a salvat dela pieire sau a repus în starea lor originală numeroase biserici și unele clădiri monumentale și istorice.

Secretarul comisiunii, dnul C. Daicovici, conferențiar la universitatea din Cluj, spune în prelața anuarului:

„Inventarierea, păstrarea și studierea monumentelor noastre naționale, în special a acelor minunate comori de artă română, care sânt vechile biserici de lemn, a fost unul din punctele esențiale ale programului nostru de lucru.”

Pe 155 pagini dl. At. Popa descrie, în deplină competență, cu multe figuri în text și cu toate amănuntele necesare, bisericile vechi de lemn românești ardelenice din opt comune.

Interesante contribuții mai citim din condeiul dlor: Ion Lupaș (Lupta dela Posada 1330), Silviu Dragomir (Ctitorii bisericii din Bărsău, județul Hunedoarei), Ion Moga (Cea mai veche biserică din Săliște) ș. a.

Este interes național și bisericesc ca guvernul țării să nu prea comprime bugetele anuale ale Comisiunii monumentelor istorice; ci, dimpotrivă, să le sporească simțitor, dând puțință harnicilor ei membri să execute cât mai bine și cât mai numeroase lucrări ce cad în sfera ei de activitate.

Din ținutul celor ce revin la graiul uitat. — Forțați de grele împrejurări, în timpuri de jale și pomenire, locuitorii numeroaselor sate, din părțile de răsărit ale Ardealului, și-au părăsit graiul dulce matern, împreună cu vechiul lor port național.

Revenirea la graiul uitat și la obiceiurile din bătrâni, se face numai cu încetul și cu multă muncă, — *dar se face.*

Astfel, ni se comunică din Alta mare, protopopiatul Sf. Gheorghe, că Societatea religioasă a tinerimii ortodoxe române din localitate a ținut, eara aceasta, un ciclu de *șezători culturale religioase*, — ultima șezătoare a fost ținută în 19 Martie, în comuna Căpeni (Căpel), cu o prelegere o preotului Ion Bunuș, cu coruri mixte dirijate de învățătorul director Alois Rosoncz, și cu teatru parte românesc, parte maghiar. Membrii so-

cietății s'au prezentat în costume naționale, iar fanfara comunală i-a primit cu cântece românești, executând marșul brigadierului și Deșteaptă-te române. Pretutindeni, în comunele din împrejurime, unde societatea tinerescă a organizat șezătorile sale, locuitorii le-au primit cu bucurie și în suflete. S'au ținut cu totul opt întruniri, ear din taxele benevole de intrare s'a adunat un fond de zece mii de lei, menit pentru biblioteca tinerimii, pentru excursiuni și pentru procurare de costume românești. Ceice au rostit cuvântări la aceste ocazii și au dat povești și îndemnuri religioase, culturale și economice, sânt: P. C. pâr. protopop Aurei Nistor, medicul local dl. Dr. Maurer, Pr. Ion Bunuș, dl. notar Dumitru Vișa, dl. învățător director A. Rosoncz și d-nele învățătoare Maria Pozna și Eliza Ferenchi, — cărora membrii societății le aduc mulțămiri pentru concursul binevoitor ce au dat.

Dl. inspector M. Popovici, dela ministerul instrucțiunii, vizitând, în cursul anului, societatea tinerimii ort. române din Alta mare, a rămas pe deplin mulțumit de frumosul rezultat constatat.

Fie activitatea acestei societăți, atât de harnice, pilduitoare și pentru alții.

Două concepții. — În linia generală a vremii, evenimentele care ni se perândă sub ochi, ca ieșite din mijlocul unei neliniști generale, par a fi începutul unei transformări, a unei concepții despre viață și lume, care să aibă la bază stânca spiritualității creștine. Acesta a fost motivul esențial al întemeierii „Frăției Ortodoxe”: afirmarea principiului spiritual în viața individului, familiei și societății și încreștinarea lor, ca astfel, câți în Hristos ne-am botezat, în Hristos să ne și îmbrăcăm și să gustăm din hrana pe care El ni-o întinde zilnic.

În această ordine de idei și în apus, Germania, prin noul său guvern, afirmă ca singură bază reală, care poate sta la temelia statului: principiul spiritualității. Afirmarea acestui principiu despre viață, face să se sbată în spasmul morții cealaltă concepție, care nu vede nici o deosebire între peată și între cea mai pură gândire, decât un joc orb al materiei.

Productul materialismului, comunismul, își serbează acum 50 dela moartea evreului Karl Marx. După 50 de ani, să privim la roadele acestei concepții, căci „după roadele lor îi veți cunoaște”, zice cuvântul sfânt al Scripturii. Ne ghina comunismul de azi, haosul din „raiul bolșevic”, chinurile și foametea, victimile, care le fac zilnic comuniștii, ne spun la comemorarea lui, că păm sălbatec a fost, otravă, fiară omorătoare de oameni.

Greșala marxismului, cea mai mare, o găsim în atitudinea lui față de divinitate, față de libertatea voinței, față de instituțiile care au stat la baza omenirii.

Marx era ateu, și toți urmașii lui această idee i-au păstrat-o în întregime și au rămas la ea cu perseverență. Ce a făcut omul fără Dumnezeu, ni-o spune calvarul pe care l-au avut de îndurat atâți creștini și martiri cu nume și fără nume.

Contradicțiile marxismului le găsim chiar în ideile lui fundamentale. Marx „hegelianul de stânga” inversează concepția lui Hegel despre „idee” ca bază a realității și în loc de „idee” el pune la baza tuturor „materia”. Din punct de vedere științific și filosofic, această concepție e învechită de mult și Marx singur și-ar renega-o; el însuși și-a dat verdictul de condamnare.

Cum va putea un comunist, lipsit de personalitate, care nu face nici o deosebire între bine și rău, adevăr și minciună, să execute srigătul lui Marx pentru economie? Economia nu poate fi sustrasă de sub lumina principiilor superioare morale. Biserica creștină a îndeplinit o operă economică de asistență socială, la baza căreia stă nu forța, ci iubirea creștină, mila, principii de care marxismul nu poate vorbi.

Consecințele lui îngrozitoare revoltă întreagă ființa omenească. Reacțiunea produsă de spiritualitatea creștină e un răspuns dat acț unii comuniste.

Filosoful rus, N. Berdiaeff, spune undeva, că spiritul anticreștin nu va putea fi învins decât, de un creștinism purificat, spiritualizat, aprofundat, conștient de datoritiile sale creatoare și în cultură, și în viața socială.

Prin această purificare la 50 de ani dela moartea lui Karl Marx, vom putea declara desființată și concepția lui.

Serbare religioasă la Blaj. — Duminecă, în 12 Martie 1933 s'a ținut o frumoasă serbare religioasă ortodoxă, în cadrele Soc. „Sf. Gheorghe” a tineretului din localitate. Sala școlii primare de stat, unde este improvizată capela noastră, era neîncăpătoare pentru mulțimea doritorilor de a auzi cuvântul ortodox, cu o rezonanță deosebită pe aceste meleaguri. Coruri religioase, recitări, lectură și o conferință despre biserica ortodoxă în trecutul neamului, au format punctele programului. A conferențiat Pr. V. Popa, profesor, insistând asupra rolului de unificare sufletească pe care l-a avut biserica ortodoxă în trecut: ea a desăvârșit unirea sufletească românilor, cu mult înainte de unirea politică. Dacă românii din diferite provincii n'ar fi fost de aceeași lege, statul român n'ar fi decât o creație artificială, clădită pe baze șubrede și dând n-ștere la lupte fratricide, ca b. o. în statul vecin Iugoslavia. Alt caracter eminent al bisericii ortodoxe a fost toleranța și generositatea față de credințele ivite pe pământul românesc. Ortodoxismul nostru național, și orice creație spirituală durabilă, nu se desăvârșește decât prin prizma naționalismului.

Cu această ocazie o domnișoară a donat una mie Lei pentru biserică și 200 Lei pentru biblioteca religioasă „Sf. Gheorghe” E. O.

Arhiva pentru știința și reforma socială, organ al Institutului social român, director D. Gusti Anul X 1932 Un mare volum, de 987 pagini, tipărit cu ajutorul Fundației Rockefeller, Imprimeria Națională, București. Preț 500 Lei. — Cuprinde studii și articole de: sociologie, economie, cultură, politică, juridice, politică socială, și diverse buletine. Remarcăm articolele: Contribuții la cercetarea mentalității satului, Despre înocenție și înocențism, Contribuții la problema calendarului în satul Cornova din Basarabia, Desore bocetul dela Drăguș, în județul Făgăraș ș. a.

trastul dintre expresivitatea lor și liniștea, singurătatea ori chiar sălbăticia locurilor în care a fost înălțată bisericuța.

Figura Mântuitorului din scena spălării picioarelor, sau aceea luminată de credință a lui Petru din Cina cea de taină, ar găsi loc de cinste în orice monografie artistică.

Picturile de pe peretele sudic, dela intrare, mai sânt însemnate și prin tabloul ctitorilor: Robul lui Dumnezeu jupanul Bălea, cu roaba lui Dumnezeu jupanița Vișa și întreaga lor familie. Figura jupanului Bălea, impunătoare, înfățișează cel mai vechi portret cunoscut pe care-l avem la românii din Ardeal. Reprezintă un tip caracteristic, întâlnit și azi adeseori între țărani de pe valea Crișului-Alb, (Silviu Dragomir).

Tip de țaran, îmbrăcat însă în hainele cavalerilor de pe vremuri. Și l prind de minune. Nu e nici o deo-

sebie între el, jupanul Bălea, și chipul mai marilor unguri din aceeași vreme, zugrăviți pe celalalt perete.

Stă mândră și sănătoasă bisericuța străveche clădită cam pe la 1375, prin evlavia lui Bălea, pe când celelalte biserici, din apropiere, se surpă din lipsă de credincioși.

Oamenii țin la biserica lor veche; e legătură nevăzută dar neștirbită între azi și depărtatele vremuri străbune. Oamenii țin și la preotul lor. Murind cel bătrân, au chemat să le fie paroh fiul acestuia, rămas în Iugoslavia.

Om vrednic, cu tragere de inimă pentru credincioșii lui, continuă conducerea sufletească a satului, fiind de un mare ajutor tocmai în zilele de azi. Totuși nu se putea să nu existe și o umbră.

Preotul nu avea (astă vară cel puțin) cetățenia română, deși se trage din Crișcior, deși fu chemat de enoriași. Nu are cetățenia, căci rămăsese

lângă frații lui din Torontaul Iugoslav, unde nu căpătase nici cetățenia sârbă. Cum s'ar zice, este al nimănui, și dacă vreun prieten și-ar pune mintea să-i sape locul, ar fi trecut de colo, colo din România în Iugoslavia ca o minge asvârlită dela unul la altul. Iar în vremea aceasta se votează peste noapte legi cu schimbarea modalității de încetățenire, numai ca să poată beneficia cutare financiar străin, născut în ținutul României actuale.

Preotul din Crișcior, slujind la o biserică ortodoxă clădită în veacul al 14-lea, trăiește tolerat în țara lui, unde se află însă mormintele străbunilor săi.

Deși e ciudat, este totuși adevărat. (Universul).

Prof. I. Simionescu

**Organizați
Oastea Domnului**

Problema religioasă

Dl. Dr. Victor N. Popescu a tipărit o broșură folositoare, sub titlul *Problema religioasă în țara noastră* (Tip. Cernica, București, 1932. Pag. 55. Preț 1 Lei 30) Dna vede lucrurile clar și le apreciază la valoarea lor.

Orcă epocă istorică își are semnificație deosebită din punct de vedere religios. Prefacerile sociale în cursul timpului au avut influența și asupra fenomenelor religioase. Așa a fost în apus, astfel e și la noi. Fenomenele religioase au tras totdeauna o brazdă adâncă în ogorul sufletesc al popoarelor. Aceasta vrea autorul să ni-o arate cu privire la fondul religios al neamului nostru.

Biserica noastră ortodoxă a mers alături de viața națională «spiritualizând cât a putut sufletul nostru». Strămoșii coloni ai Daciei după a. 104 d. Hr. au adus de departe «rituri și

Protestează biserica noastră întreagă

Guvernul actual a pregătit un proiect de lege pentru etatizarea fondului bisericesc din Bucovina: proiectul intenționează, înainte de toate, să scoată administrația fondului bisericesc de sub autoritatea mitropolitului și a Consiliului eparhial și să-l supună autorității ministerelor de culte, finanțe și de domenii.

Impotriva acestui nenorocit proiect de lege, ce calcă constituție și canoane, se ridică cler și popor din toată Bucovina. La acest protest energetic și unanim al Bucovinei se alătură întreaga biserică ortodoxă română, hotărâtă să-și apere, prin toate mijloacele de care dispune, drepturile ei strămoșești față de aceia cari nu mai au respect pentru biserică și pentru așezămintele ei.

Cerem guvernului să-și retragă proiectul de lege, care nu este alt ceva decât cea mai învederată sfidare a bisericii ortodoxe române, și în același timp și o enormitate politică.

În fruntea luptei contra etatizării fondului bisericesc stă Adunarea eparhială bucovineană, convocată pentru astăzi, Vineri, în adunare extraordinară, spre a-și apăra fondul ei. O mare adunare de popor se întrunește la Cernăuți Duminecă în 26 l. c. De asemeni se vor întruni toate consiliile parohiale din cele 400 biserici ale Bucovinei, protestând contra încălcării ce se plănuiește.

Hristos este viața, de Pr. Dem. Iliescu Palanca, tipografi N. Niculescu, Oltenița. Preț 10 lei. — Broșură de 18 pagini, cu șase articole de cuprins moral-religios, publicate în revista Păstorul Ortodox și de acolo în broșura de față.

credințe» cu vechime adâncă, «ce nu le-am părăsit, când am devenit creștini». Acestea au trăit «în umbră» alături de creștinismul nostru.

Timpu cu prefacerile sale schimbă azi multe din vechile datini și credințe. Oameni dela țară pleacă și se așează uneori definitiv în oraș, unde mediul este altul. Autorul se întreabă: «ce se va întâmpla cu toți cari trăiesc din astfel de împletituri de vechi credințe, când viața li va desrădăcina din mediul, în care au trăit până acum?»

Pentru aceasta, iată de ce mi se pare că ideea înființării asociației «Oastea Domnului» este admirabilă și binevenită. Căci ea canalizează tot spre biserica strămoșească pornirile religioase ale acelor, cari vreau și caută ceva mai mistic religios, uneori nebuloz, întunecat și poate neclar. Oastea Domnului li atrage totdeauna la calea mântuirii pe unii ca aceștia. Și este mai bine așa, decât să ne

Sedințele Sfântului Sinod au continuat, în sesiunea actuală, să se ocupe de un întreg șir de chestiuni puse la ordinea zilei.

S'a aprobat convenția încheiată cu Iugoslavia, privitoare la rezolvirea intereselor spirituale ale românilor din Banatul sârbesc și ale sârbilor din Banatul românesc.

S'a comemorat centenarul nașterii lui D. A. Sturdza, fost președinte al Academiei Române și președinte al consiliului de miniștri, bărbatul de stat care a adus mari și bune servicii țării și neamului.

S'a fixat ziua de 21 Mai a. c. — Sfinții Constantin și Elena — pentru reînnoșarea osemintelor voievodului Constantin Brâncoveanu, cu care prilej se vor face mari serbări religioase.

S'a încuviințat colecta în Ardeal pentru ridicarea bisericii ortodoxe la Blaj.

S'a discutat situația consilierilor referenți și s'a decis că aceștia nu pot ocupa alte funcțiuni decât cea de consilier.

S'a desbătut chestiunea anulării unor mandate ale alegerilor eparhiale ș. a. —

Sf. Sinod a hotărât prorogarea sesiunii pentru o dată, care se va satori în urmă.

Meditații

La Buna-Vestire

Praznic minunat și sfânt, isvor necuprins de bucurii spirituale, de înălțare a gândului spre culmi dumnezeiești, în care au viețuit cândva protopărinții noștri, cât ești de binecuvântat pentru darul scump ce-l oferi acum omenirii, străine de Dumnezeu iubirii!

Trebuie să fii cu adevărat slăvit de noi, credincioșii, căci cu venirea ta ne chemi la fericirea cea dintâi; ne deschizi raiul cel zăvorât cu pecetea morții. Tu vii să îngenunchi conștiința omenească și aspirațiile ei altui altar, cu o valoare eternă.

Care alt praznic, pe lângă semnificativa și modesta Naștere, pe lângă strălucita înviere a Mântuitorului, mai poate sta alături de tine? Tu ești: «începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac». Singur ești generator de toate veselile duhovnicești de care ne învrednicim noi «fiii

pomenim cu manifestările bizare, ce au apărut în Germania după război, cu asociațiile celor ce trăiesc prin păduri, adoră soarele, cultivă nudismul, care par o întoarcere la vechea religie druidică a germanilor. Inocențismul sectei basarabene este tot așa de periculos. Oastea Domnului ne poate mântui de astfel de bizării — dar numai sub conducerea și totdeauna cu conlucrarea preoților.

Di Victor Popescu vorbind de primitivism în legătură cu superstițiile noastre religioase, citează pe **Raoul Allier** «Problema conversiunii la popoarele necivilizate», arătând ce a însemnat războiul pentru asemenea oameni. Din acestea vedem câtă precauțiune ne trebuie: când superstiția se năruie, să nu cadă împreună și împletitura credinței adevărate.

Fenomenul social al sectelor ar trebui să intereseze nu numai biserica, ci «merită atenția tuturor», ca o

mântuirii», într-o viață cu adevărat creștină.

Dacă n'ai fi fost tu, n'am fi auzit preamărindu-se pe pământ pacea cerească de corul îngeresc în noaptea Crăciunului, nici raiul nu ni s'ar fi dat nouă de Cel ce bine se vestește azi sfintei Fecioare.

Tu deschizi veșnic orizonturi nouă omenirii care se așterne la picioarele Crucii. Și îndrepti privirile spre o lume condusă de un Dumnezeu care, iubindu-ne, trimite la noi pe Fiul său ca, prin moartea Sa, să ne scape din robia diavolului, să ne facă moștenitori ai Împărăției celei dintâi, din care am fost izgoniți.

Prin vestirea ta, sfânt praznic, ne inviți la ospățul ceresc ce se gătește de Cel ce vine să se întrupeze. După cum aurora dimineții anunță apropiatul răsărit al soarelui, așa tu vestești ospățul sfânt, ne chemi la lumina Soarelui nostru moral, Isus Hristos. El, în pragul unei vieți terestre, ne strigă tuturor: «Veniți la Cina mea! Veniți, căci eată toate sânt gata! Convertiți-vă la o viață nouă, prefăceți-vă mintea, schimbați-vă din adâncul spiritului vostru, răsturnați ierarhia valorilor obișnuite ale vieții voastre. Credeți Mie, credeți Evangheliei Mele, care este solie mântuitoare, Bună Vestire».

Ești praznic de înălțare și veselie în biserică: Drept aceea, strigăm în cântări răsunătoare, să fii mai mult, decât în oricare alt an, început de primăvară pentru mântuirea obiditului nostru suflet.

Ear pe Tine, sfântă Fecioară, care ai fost învrednicită azi dintre toate neamurile pământului să conlucră la mântuirea noastră, Te mărim noi, credincioșii, și Te ferim după adevăr.

Dacă prin ispitirea celei dintâi Eve am căzut, prin cea de a doua ne-am ridicat la dreptul de a poseda ceea ce am pierdut. Tu ai recăștigat comorile mari ale sufletului femeesc, căci ai fost învrednicită să fii Mamă a Dumnezeului nostru, pătimind alături de El pentru noi, din noaptea Nașterii și până 'n ziua urcării Calvarului.

Ce taină mare este aceasta! Și cât sânt de necuprinse planurile Tale, Doamne: Printr-o femeie a intrat moarte în lume, și tot prin ea a venit viața!

Sfântă Fecioară-Maică, ești icoana vie a ascultării de porunci venite din alte lumi.

Sufletele noastre, copleșite de podoabele care se descopăr în Tine, se aștern la picioarele Tale și mărimdu-te îți strigă: «Bucură-Te, Mireasă, pururea Fecioară». Azi este vestirea

urmă a războiului, care a scos «pe oameni din mediul sufletesc în care au trăit».

Autorul are exemple grăitoare în conflictul religios dintre sate și orașe. Prezintă pe tînărul preot, crescut de copil în atmosfera spirituală a satului, trecut apoi prin seminar, după 8—12 ani, se întoarce dela oraș altul. Greutățile întimpinate, noua prefacere și revenirea sânt bine, dar dureros înfățișate. Deasemenea descrie și pe învățătorul care plecat din sat, citește acum pe Auguste Comte... pe meseriași intrând în oraș la patroni socialiști, necredincioși sau sectanți. Cu dreptul putem spune că «orașele au asupra vieții religioase a satelor o acțiune disolvantă».

În mahalaua orașelor viața sufletească se aseamănă cu cea dela sat. Vedem aceasta mai perfect în capitala țării. Bisericile dela periferie, în majoritate, nu prea sânt frecven-

Nașterii lui Emanoil. «Cu noi ești Dumnezeu, înțelegeți neamuri și ve plecați».

SIMEON RADU
profesor de religie la școala normală din Cristur.

Telefonistul „Unirii” și clopotele ortodoxe

Trebuie să mărturisim sincer, că ne e milă de telefonistul Înalt Prea Sfințitului Vasilie dela Blaj. Știi: prea suferă de insomnie. De astădată nu poate dormi, fiindcă ortodocșii din mica romă vor să-și ridice un sfânt locaș de închinare.

Inteligentul telefonist și-a dat, în sfârșit, seama, că toate uneltirile și împotrivirile «prelaților domestici» nu vor fi în stare să împiedece realizarea gândului frumos și înălțător de care sunt purtați credincioșii noștri din Blajul «experimental». De aceea dsa vede deja ridicată catedrala ortodoxă și se gândește cu groază la «clopotul cu sunet metalic», care va converti la ortodoxie până și... zidurile catedralei unite.

Ei, asta-i prea mult, telefonistule, dragule. Fiindcă convertirea zidurilor nu intră în misiunea clopotelor noastre. Asta-i o specialitate exclusivă a clopotelor papistăsești. Dovadă un paragraf buclucaș din proiectul de lege a cultelor, — paragraf, pentru suprimarea căruia vlădicii uniți au aranjat procesiuni. (Aud?) Și, dovadă, dacă vrei, formidabila acțiune de dărâmare a zidurilor ortodoxe, întreprinsă pe vremuri cu atâta entuziasm habsburgic de generalul Bucov, cel mai autentic «clopotar» al catolicismului «de ambele rituri».

Dupăcum vedeți, telefonistul Înalt Prea Sfințitului Vasilie are imprudența de a vorbi din nou de funie în casa spânzuratului. Și încă — cu supărare mare foarte. Că doar deaceiași începe convorbirea telefonică din «Unirea» cu vorbele de-o adorabilă sinceritate: «nu ne supără de loc ridicarea unei biserici ortodoxe la Blaj». E cazul să-i răspundem senin, cu semnificativa replică dintr-o anecdotă jidovească: „Iar începi?”.

tate de credincioși, cari altcum sânt pioși. «Ei cred, ca și ruralii, că slujba făcută de preot li dispensează de a merge la biserică». Sânt ritualiști, nu le place predica. Un caz cam la fel în Zarandul de altădată: O discuție între bătrânii și tinerii satului: Cei dintâi aveau dragoste mai multă pentru cazania, care se cetea slovenită și cu împedecări... Tinerii însă laudau predica tînărului lor preot, care lămurește mai bine și mai ușor. Se știe că preoțimea luptă cu astfel de mentalități. În București chiar «trimit pe cineva din familie la biserică, pentru toată casa, sau trimit o liturghie în fiecare sârbătoare sau o pomenire cu anticipație pe un an». Teren prielnic pentru secte, înstrăinare și păcat.

Viața religioasă a burghezimii românești nu are aspect bine definit și în continuitate ca la alte popoare. Totuși avem familii de vechi boeri cu «coloratură conservatoare». Ele

INFORMATIUNI

Știe personală. I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae s'a înapoiat în seara de 21 l. c., la reședința Sa.

Amânare. Intrunirea partidului național-liberal, de sub președinția dlui Gheorghe I. Brătianu, ce trebuia să se țină zilele acestea la Sibiu, s'a amânat pentru sfârșitul lunii April a. c.

Știre ziaristică. A apărut, cu data de Martie 1933, primul număr al revistei lunare, *Viața Monahală*, sub îngrijirea și conducerea unui comitet de redacție compus din P. P. profesori ai școlii călugărești din Sf. Mănăstire Cetățuia Iași. Director fondator, al acestei reviste religioase ilustrate, este Protos. Teodosie Bonteanu. Publicația dela Iași are un caracter de generalitate asupra vieții monahale din România întregită. Primul Nr. are bogat sumar: Folioasele aduse de mănăstiri, dări de seamă asupra reorganizării vieții monahale, din istoria muzicii bisericești, recenzii, cronice ș. a. *Viața Monahală* izbuteste astfel să umple un gol în activitatea bisericească de astăzi. Abonamentul: 120 lei pe un an, un număr 10 lei. Redacția și administrația: Sf. Mănăstire Cetățuia Iași.

Numărul românilor rămași în localități din Ungaria este în realitate de cel puțin 145 mii de suflete, — și nu 25 mii, cum ar vrea cei dela Budapesta.

CARTI ȘI REVISTE

Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi. Orientări gramatice pentru „Frăția Ortodoxă Română” de Dr. Nicolae Bălan, Arhiepiscop și Mitropolit. Sibiu, tipografia Arhidiecezană. — Discurs rostit la adunarea de constituire a „Frăției Ortodoxe Române”, ținută la Cluj, în 5 Martie (Dumineca Ortodoxiei) 1933.

Anunț. Aducem la cunoștința cetitorilor noștri că în scurt timp va apărea, în tipografia Arhidiecezană din Sibiu, valoroasa lucrare a teologului rus Prof. Sergiu Bulgakov: *Ortodoxia. Autorizația pentru traducerea acestei lucrări a primit-o bursierul arhiepiscopiei noastre N. Grossu, trimis la continuarea studiilor sale în străinătate.*

fiind puține, «nu pot exercita vreo influență asupra spiritualității și vieții noastre religioase», care, prin urmare, n'are aspect stabil și format.

Incotro merge religiozitatea orășenilor — se întreabă autorul — prin renunțarea la vechile concepții și împrumutarea altora? a) «Cei simpli nu vor trece la indiferență religioasă», deși vor schimba ușor vechile obiceiuri; b) Dintre intelectuali unii vor ajunge indiferenți, alții sânt în întunecul și umbra păcatului, — sau pe drumul de întoarcere, parcurs de fiul răscis.

Cartea dlui V. N. Popescu se poate citi cu folos de intelectuali neamului.

Adevărata renaștere religioasă nu s'a produs încă în România nouă, dar o așteptăm. Pr. Dr. I. Felea.

Nr. 650/932.

(16) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Vecerd, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. Întregirea salariului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială arător și fânaș în mărime de 13 jugăre pe hotarul comunei necomasat.
3. Câte una ferdelă grâu (20 l.) dela fiecare familie.
4. Stola statorită pentru întreg tractul de cătră adunarea protopopească.
5. În lipsă de casă parohială, parohia se va îngriji pentru parohul său de o locuință corespunzătoare.
6. Preotul va putea ține pe pășunea comună vite ca și oricare proprietar din comună.

Nou alesul paroh va trebui să administreze totodată și parohia vacantă Metișul, fără altă pretensiune, până când această parohie se va întregi.

Parohia Vecerd se află la 2 $\frac{1}{4}$ km depărtare de gară și 600 m. depărtare de stațiunea autobusului.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare în termenul de mai sus, subsemnatului oficiu protopopesesc și se vor prezenta, pe lângă încunoștințarea și aprobarea acestuia, în vreo Duminecă sau sârbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Agnita, la 30 Decembrie 1932.

Oficiul protopopesesc ortodox român din Agnita în înțelegere cu consiliul parohial.

Emil Păcală
protopop.

A APĂRUT

Cântările bisericești

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese și aranjate de

Dimitrie Cunțan

fost profesor la seminarul „Andreian”

Ediția a II-a

îngrijită de

Timotei Popovici

preot, profesor de muzică la școala normală A. Șaguna

Prețul 120 lei frumos legat. Porto poștal 20 lei

Nr. 67—1933 prot.

(18) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia Șura-mare, cu filia Hamba din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

- a) Salariul dela stat, conform coalei B.
- b) Sesiune parohială: 16 jug. fânaș, 4 jug. arător.
- c) $\frac{1}{2}$ ferdelă grâu, $\frac{1}{2}$ ferdelă porumb, de familie.
- d) Stola statorită uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesesc ortodox român Sibiu în termen, și candidații își vor exopera permisiune de a concura dela Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc, fără de care actele sânt incomplete, iar pe lângă încunoștințarea acestuia, se vor putea prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

Oficiul protopopesesc ortodox român Sibiu în înțelegere cu consiliul par.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 434/1933

(17) 2—3

Concurs

La ordinul Preav. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 1931/933 se publică concurs cu termen de 30 zile la postul al doilea de paroh înființat în Făgăraș, prin transformarea capelaniei protopopești în parohia a II-a de cl. I.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela parohie 200 Lei.
2. Salariu dela stat conform coalei B.
3. Din reforma agrară cositoriu dintre tabla I și Olt de 5 jug. conf. decisului Nr. 8499/925.
4. Casă parohială bună, de curând reparată cu sobe de teracotă și lumină electrică.
5. Venitele întregi stolare din parohia a II-a.
6. Venitele jumătate, dela liturghii și eventual dela alte servicii din biserică în Dumineci și sârbători.

Concurenții își vor înainta cererile cu documentele necesare subsemnatului oficiu și se va prezenta în biserică spre a fi cunoscuți de popor. Candidații vor anexa la documente permisiile de concurs dela Prevenerat. Consiliu arhiepiscopesc.

Făgăraș la 10 Martie 1933.

Oficiul protopopesesc al tractului Făgăraș în înțelegere cu consiliul parohial dela 17 Noemvrie 1932.

Nicolae Borzea,
protopop.

(15) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Chergheș cu filia Popești, din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesiune parohială, în materie 8 $\frac{1}{2}$ jug. arător și fânaș, ear în filie 2 jug. împrumutări nouă, teren de pășunat.
4. Adăul (birul) parohial, din materie dela circa 90 familii câte o măsură de 20 litri grâu, ear din filie câte-o ferdelă la 24 litri porumb smicurat dela cca 50 familii.
5. Venitele stolare, stabilite și aprobate uniform pentru toate parohiile din tract.
6. Lemne de foc, un drept din pădurea comună a meterei.

Concurenții vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesesc. În termen legal, și se vor prezenta în parohie, ținând cont de dispozițiile regulamentului pentru parohii.

Deva, la 22 Februarie 1933.

Oficiul protopopesesc al tractului Deva, în înțelegere cu consiliul parohial.

Prot. Iosif Morariu,
adm. protopopesesc.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**, se pot procura publicațiile următoare:

Concepția creștină despre proprietate și dușmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului și drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poșta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur și Voiculescu, cu 80 lei (spese poșt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300, (plus 20 lei poșta).

Liturghia bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavski, și de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650, (plus 30 lei poșta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei, (plus 30 Lei poșta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii și aurit. Lei 450.

Cântări funebreale, pentru cor de bărbați, de A. Sequens. Lei 30 (și 12 Lei poșta).

Viața lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (și 15 Lei poșta).

Confesiuni și Secte, de arhierul Gr. Lemboșăneanu. Lei 120 (și 10 Lei poșta).

Mic Dicționar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoș. Lei 120 (poșta 10 lei).

Frumoasa din Nor, și alte povești, de E. Hodoș. Lei 60 și porto 10 lei.

Dicționarul enciclopedic ilustrat, de Candrea și Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaș. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaș. Lei 25.

Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaș. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notițe despre întâmplările contemporane, de Ioan cav. de Pușcariu. Lei 100 (și 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Șaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sfei Treimi din Brașov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir.

Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducere în sfintele cărți ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Viețile Sfinților, cu complectări, însemnări și cu chipurile sfinților. Cartea întâi.

Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorie biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorie bisericești, de acelaș. Lei 20.

Catehism, de acelaș. Lei 20.

Vino după mine, meditații pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (și poșta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoș, cu preț redus de 10 Lei.

Stilistică și Poetică și Carte de cetire, de acelaș, cu preț redus de 10 Lei; **Gramatică română** cu Carte de cetire, de acelaș, cu preț redus de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoș. Partea I A, și Partea I B, à 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**:

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi și artistice executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemou. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broșate, pentru parohii, bănci, particulari ș. a. Prețuri moderate.

Violone, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcușe, Coarde de tot felul pentru violone, Diapasoane, Srdine, Sacăz, Cutii pentru violone, Pupitre pentru note etc., cu prețurile cele mai modeste.